

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

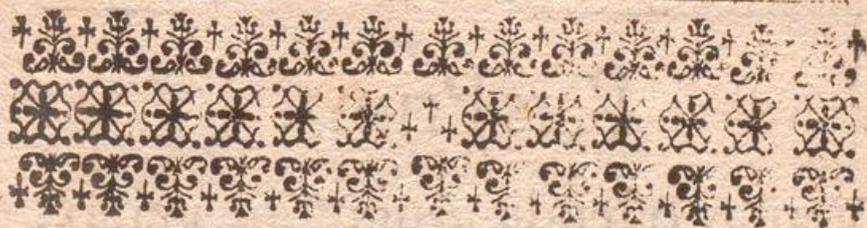
Conversio Magni Avgvstini, Postea Hypponensis Antistitis Maximi

Werner, Ignaz

Lincii, M DC XCII.

Liber I. Veritas Divina Augustino latentès in mundi, Sophistæ que
Dæmonis consequentiis gravissimè nocivas fallacias detegit; eundemque
relictis mundi erroribus sui pertrahit in sequelam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70025](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70025)

LIBER I.

Veritas Divina Augustino
latentès in mundi, Sophistæque Dæ-
monis consequentiis gravissimè nocivas falla-
cias detegit; eundemque relictis mundi
erroribus sui pertrahit in
sequelam.

SENTENTIA.

*O Domine! qui es Lux, qui es via, veritas, & vita; in quo
non sunt tenebra, error, vanitas; neq; mors: Dic
verbum Domine, fiat lux, ut videam lucem, & vi-
tem tenebras; videam viam, & vitem invium;
videam veritatem, & vitem vanitatem; videam
vitam, & vitem mortem; nam va! avertentibus
oculos, ut non videant veritatem; va non averten-
tibus, ut videant vanitatem. S. Augustinus in So-
liloquiis c. 4.*

PARS

Pars Prima.

Veritas ostendit Augustini genio,
quàm vanis pascatur à Mundo gaudiis, quam-
que amissâ tranquillæ mentis libertate,
damnosam vivat servi-
tutem.

SENTENTIA.

*O Amatores mundi! cuius rei gratiâ militatis? major
non esse poterit spes vestra in mundo, quàm ut amici
mundi sitis: ibi quid nisi fragile, plenum periculis?
per quæ pericula pervenitur ad majus periculum.
in lib. Confess.*

§. I.

Mundus genium Augustini ad con-
summandam suas inter cupedias virentem
ætatem animat.

SENTENTIA.

*Ecce turbat Mundus, & amatur; quid si tranquillus
esset? formoso quomodo adhereres, qui sic fadum
complecteris? flores ejus, quomodo colligeres, qui à
spinis non revocas manum. in Psal.*

Re-

Spina Rossa

CORDON ROSSO

Spina Rosis

tegitur

Coronemus

nos Rosis.

Franz Marchberger del.

Johann Georg Schickler sculp.

1000

1000

Resipisce, quisquis aureæ ætatis facem
 Squalore condis in ruinam;
 Et fusca noctis atrox
 Præfers faventi Cynthio.
 Non ille tutò fugit anfractu necem.
 Qui per salebrosos meatus;
 Silentique tetricos
 Mæstus fatiscit angulos,
 Vernantis ævi; nec memor sortis suæ:
 Quam sæpius tamen sinistra
 Tollunt malorum somnia,
 Fæcunda mater nubium.
 Quid inquietas pectus in curas trahis?
 Florem virescentis juventæ
 Squalente luctu conteres;
 Dabisque fati victimam?
 Dum blanda spirat aura, remige est rati
 Utendum, & hortantis Favonii
 Parere pronum risibus
 Salo volanti convenit:
 Sic solis æstu percito accelerat iter
 Pressum viator, nec supini
 Expectat orbem Cynthii;
 Dum fusca mater siderum
 Cogat senatum stelleâ undantem face,
 Mundique totius superbo

Oculo

Oculo papaver ingerat,
 Morpheusque pandat somnia.
 Lætare, dulcis stercule ! adversum tuæ
 Molimen ætati, secundo
 Felicitatis inclytæ
 Umbone fortis impete :
 Nebulas repelle cordis, & frontem jocus;
 Lumina serenet risus, omnes
 Anni juvente floridæ
 Duci voluptæ serviant.
 Phylyrâ coronæ crispulum cingant caput;
 Violæ, rosæque, quodque odoris
 Regina florum protulit,
 Aut quod Cupido concitis
 Remis sequendum duxit : his velum dare
 Decet flabellis, ne senecta
 Mare scat ætas, aut vigor
 Triste in sepulchrum decidat.
 Exeste curæ, pectoris nubes graves
 Dispellat aura mitior, sic
 Rosea quiete pristina
 Serenitati consules.

Latet Anguis in herba.

In Nouissimis

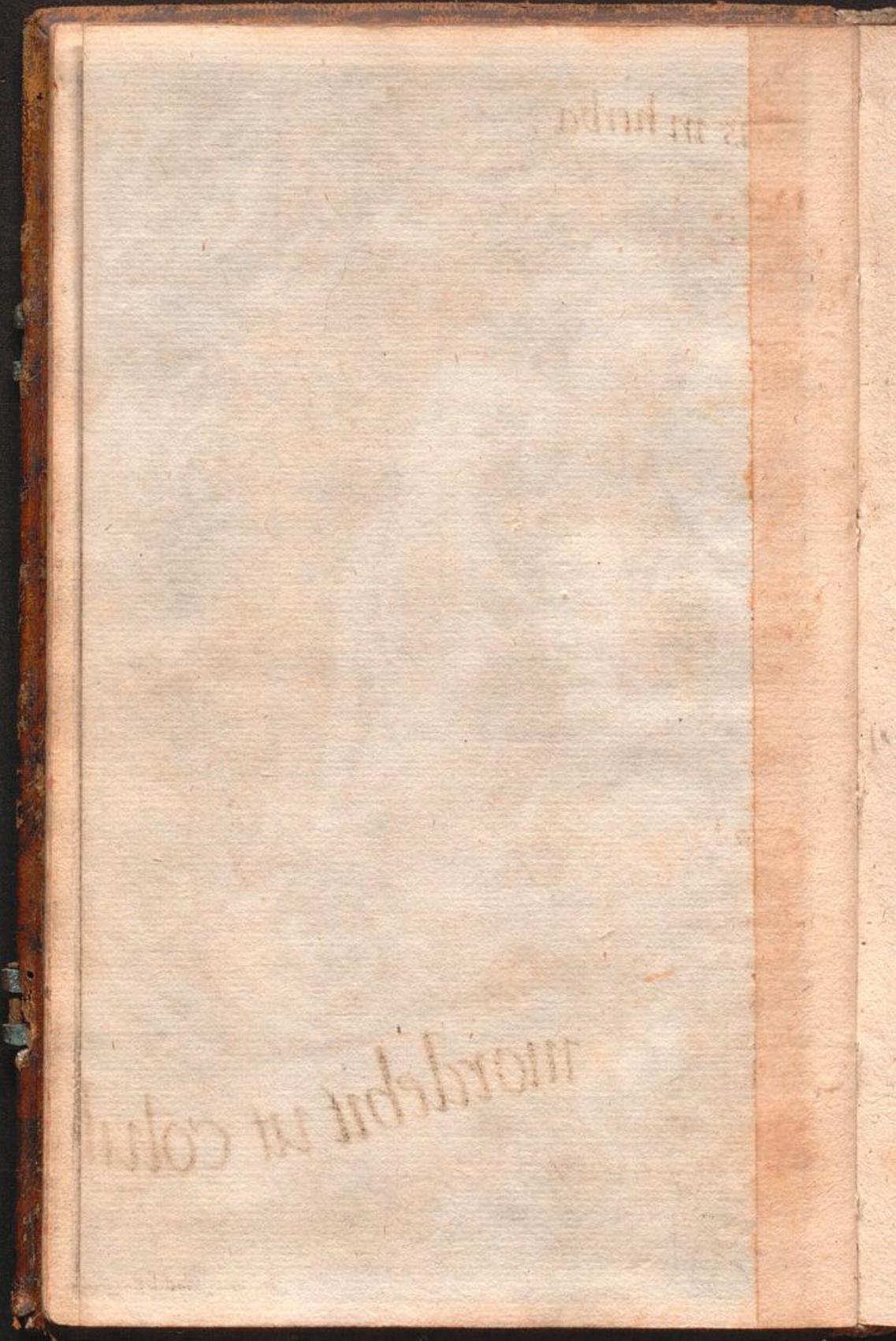
mordebit ut coluber.
proo. 23.

Franz. Marchberg del.

Jo. Ge. Schickler sculp.

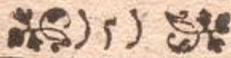
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ad huc in 21

in hunc in 21

§. II.

Dehortatur Veritas, latentisque,
fraudes detegit Augustini genio.

SENTENTIA.

*Mundus iste periculosior est blandus; quam molestus,
magis cavendus, cum se allicit diligi; quam cum ad-
monet, cogitq̄, contemni. Aug. ad Dioscor.*

Siste! quid cursum petulantis ævi,
Insolens laudas, volucris juventa?
Mæsta decurrent lachrymæ per ora,
Proteres vernas capitis coronas:
Sperne marcentes violas, rosasque;
Cypridos plausus; vaga vela cordis;
Itur in præceps, scopulosque, syrtes,
Atque ruinam.

Quando post lapsos sine nube soles
Arbiter vitæ rigidus, necisque,
Quidquid admisit petulantis ævi
Ardor, expendet Themidos bilance;
Heu! quibus se se latebris nocentes
Occulent? nusquam trepidis asylum,
Pallium nusquam vitiis, dolisque:
Conde speluncis Acherontis atri
Crimen; heu! frustra radiis supernæ

Lucis

Lucis offundes tenebras : cave ! nam
Nullus, heu ! nullus locus ab illo

Vindice tutus.

§. III.

Veritas tres animæ potentias gravem
suam sub mundi jugo servitutem ; & vincula
querelantes ; & deplorantes præsentat
Augustini genio.

SENTENTIA.

*Vincula hujus mundi asperitatem habent veram ; jucun-
ditatem falsam, certum dolorem, incertam volupta-
tem, durum laborem, tinsidam quietem, rem plenam
miseria ; spem inanem beatitudinis. D. August. in
soliloquiis.*

Lachrymæ Memorix.

Ferrea conditio ! quâ, munde, tyrannide
sævis !

Servili scelerum compede nexa gemo.

Vincula dura, meis non debita vincula dextris
Perfero, nec collo vincula nata meo.

Ah quibus ! ah ! quantis pressit fortuna lupatis ?

Dum cælo genitam perfida terra tenet.

Vincula quis siculo vos nexuit ære Pyracmon

Quæ lypare nostras jussit æire manus :

Strin-

Franz Marchberger. Ad.

Johan Georg Schickler. Sculp.

212

Universitätsbibliothek Paderborn

Stringimur à scelerum, cœlo fata filia, ferro,
 Serva voluptatis facta misella gemo.

Quàm malè mortales se credunt lusibus orbis!

Heu mihi! quanta brevis funera lusus alit!

Quam malè mendacis sulcamus flumina ponti

Flumina fœdifrago præcipitata noto?

Quam malè vicino vicini ludimus igni?

Non patitur faciles flamma tyranna jocos.

Debueram cavisse dolos, vitasse procellas,

Nec Labyrinthis vota secare viis.

Fabula Caucasæâ religatus rupe Prometheus,

Fabula, qui roso viscere pascit avem.

Fabula, pervigili quæ custodita Draconi,

Andromede surdâ caute ligata gemit.

Fabula, quam Danaem Jove de plus imber

(inaurat;

Fabula, Lethææ ferrea claustra specus.

Carcere clausa gemo, sed sum mihi causa do-

(lorum:

Cur volui membris vincula ferre meis?

Vincula cur volui mendacia gaudia mundi,

Æra nec invitas implicuere manus.

Ah! memini: poteram decurrere libera cœlos,

Nec tenuere meos vincula dura pedes.

Quam niveum nostris micuit natalib9 astrum!

Viximus, & pleno Cynthius igne fuit.

Vixi-

Viximus, & pleno libertas aurea vultu,
 Direxit blandas, quæ placuere, vias.
 Quàm bene sidereis aptabam cursibus alas:
 Innocuas licuit circuiisse plagas.
 Non Ganimedæus sublimior iuerat ales,
 Aut victor Danaes altior iuit olor.
 Et rapuere animum rosei spectacula cœli,
 Quasque suas voluunt lunaque, solq; rotas.
 Bellerophon melior nativis concita pennis,
 Arcanas adii perpete mente domos.
 Donec ubi mundus clausit vestigia reti;
 Multaque furtivis stamina clausa viis.
 Me quoque fallaci delusit perfidus astu,
 Factaque sum sceleri præda cupita meo.
 Quæque Cupido dolos, & recta pericula cudie
 Retia Arachnæo callidiora dolo.
 Et velut arcanis latet auceps abditus umbris,
 Aligeroque parat vincula recta gregi:
 Et modo pennigeras imitatur fistula voces,
 Suspectoque trahit carmina ficta labro;
 Et modo viscoso frondes intersecat hamo,
 Et modo fallaci vimine fallit avem.
 Et modo mentitos vicino stramine clathros,
 Spargit, & in patulo grana dolosa solo:
 Sic sua deludit servilia pectora mundus,
 Et trahit Ambiguo blanda volupta gradu.
 Hinc

Hinc ferale struit Styge nata superbia ferrum;
 Hinc sua Acidalius retia neſcit amor:
 Hinc ſua livor edax malè condita ſtâina torquet;
 Hinc triftes poſuit lugubris ira dolos.
 Ambitio rigidos tendit inœſtiſſima nexus,
 Hinc ſua tenſa premit ſæva catena Cypris;
 Quà patet, explicitis laqueis incingitur orbis,
 Et ſua fatalis retia culpa trahit.
 Quiſq; ſui ſcleris, propriæq; eſt præda voluptæ;
 Qui perit; invitus non tamen ille perit.
 Crimen nêpe manent duriffima vincula mortis,
 Et tandem rigidæ vincula dura Stygis.

Lacrymæ Intellectûs.

Nobile naufragiû, breve ver, pretioſa charybdis,
 Nectareum fulmen, vipera picta genis,
 Proditor arcanus, gratiffima pœna voluptas;
 Suave jugum, Siren noxia, pulchra lues.
 Inſtabilis ſtatio, pelagus grave, blanda ruina,
 Error dulcis, inops copia, ſuave jugum,
 Auratus carcer, pretioſa catena cupido,
 Sors rea, crudelis muſica, ficta quies!
 Ludicra res animus; fallique, & fallere gaudet:
 Sed fraus ſupplicio non caret iſta ſuo.
 Turpibus inſidijs premitur malè luſa voluntas,
 Et perit in ſtudijs mens quoque capta ſuis.

B

Ah!

Ah! quoties monui, vitreis ne fide procellis;
 Quælibet in tumulum panditur unda tuum.
 Ah! quoties monui; feralem desere callem,
 Hic Labyrintheus retia callis habet.
 Tu tamen Idaliæ malè credula mentis amori
 Quæsieras manibus vincula nata tuis.
 Tu libertatis Nomen, regnumque perosa,
 Malueras sceleris vivere serua tui.
 Et laquei placuere stygis, menti que voluptas
 Fallax, & duri fibula dura iugi.
 Sic cœlo genitam fatalis luserat error,
 Atque voluntatem ficta volupta premit,
 Non alius propriæ, tu maxima causâ querelæ,
 Cur placuit tacitis interijssè dolis?
 Intereagemimus, nec spes est ulla salutis;
 Nî mundo velles dicere: munde vale!
 Mens cæca in tenebris errorum saucia languet,
 Nec bona, quæ agnoscit, crimina velle sinunt.
 Aurea libertas nostro malè perdita lusu,
 Concita Pegaseo tergore Diua redi!
 O! quoties volui disrumpere vincula collo.
 Assertasque iugo tendere prompta manus?
 Perdita lucta fuit, strinxit violentior orbis,
 Ter volui, lapsæ ter cecidère manus.
 Sæpe animo Morpheûs mendacia gaudia finxit,
 Vincula ceû ruptâ compede rupta forent:
 Sed

Sed roseos ubi Phæbus equos Gangetide ripâ
 Extulit, in vacuos spes abière jocos.
 Mens veteri damnata specu sua funera pensat,
 Et dolet antiquo delituisse jugo.
 Perfida spes quoties mendacia gaudia fingis!
 Quæ fieri poterant, facta fuisse refers.
 Sic ludit malè suada fidem, sic credulus undis
 Tantalus ancipites luditur inter opes.
 Interea patimur, crescit dolor expectando,
 Nec superest, miseræ qui ferat ullus opem,
 Sed frustra queror, hîc scelerû fit pœna voluptas,
 Dum mentita suum gaudia fulmen alunt.
 Fistula dulcè canit, volucrem dū decipit auceps,
 Sed lessum volucri fistula blanda canit.
 Aspice, quam juncto socientur crimina nexu,
 Fitque secuturæ noxa catena prior:
 Annulus anterior post se trahit orbe sequacem,
 Ut generat culpam prævia culpa novam.
 Flamma parit flammam, centum parit una favillas,
 Fitque novæ Phœnix altera flamma pyræ.
 Fertilis ars scelerû, genitrix fœcunda malorum,
 Hydra resecta caput, pullulat hydra caput.
 Quàm multo scelus hoste nocet, crudelis in iram
 Non satianda uno funere Parca premit.
 Ingenium scelerum modico non pascitur ausu,
 Crescit; & unius lachryma mille dabit:

Sic glomus in funē, sic gutta excrescit in æquor,
 Et scelus est sceleris poena, parensque, novi.
 Frustra est; æternū mundana piacula plangam:
 Nī mundum fugiam, non levat ulla manus.

Planctus Voluntatis.

Sic ergò imperiis jacet hic assueta voluntas,
 Nec bona, quæ vellet vincula velle sinunt.
 Nulla, dolo delusa, brevi concredita claustro,
 Septa fenestrati carceris ales amat,
 Quas malè deseruit, fallenti credula, sylvas,
 Nativas nemorum tentat adire vias:
 Et trahit invitus, quæ traxit aratra juvencus,
 Quin juga de collo mallet abesse suo.
 Et sua captivus condemnat vincula servus,
 Et reus à pedibus flebile limat onus.
 At mihi fatali constrictæ compede mentem
 Tristia festivos vincula lusus erant.
 Quin volui captiva trahi, placuere catenæ,
 Et placuit mundi dura catasta mihi.
 Hæc est ergo meis bene debita poena medullis,
 Ut mihi spes hilari nulla rediret ave;
 Ut mihi perpetui glomerentur ab aethere luctus
 Nec careat miseris hora vel ulla malis:
 Olim caucaseum gemit, qui raptus ad antrum,
 Herculis appositam tempore sensit opem.

Andro-

Andromede monstros quondā peritura marinis,
 Jam tenet astringeros Cephas alma lares.
 Fusca serenato terguntur nubila cælo,
 Et puro revehit Cynthius axe diem.
 Ipsa freti reparat fugitivos Delia fluctus;
 Cùm tingit reflui littora sicca maris.
 At mihi quis gravibus fluxit sine luctibus annus,
 Quis mensis vacuus? quæ sine nube dies?
 Non me puniceæ Pallantidos hora salutat,
 Et vehit indomitos horrida Juno Notos.
 Semper acerba sonat feralis nenia lessi
 Quàm felix fueras, tam miseranda jaces.
 Quidquid erat, fateor, quod amari possët, habebas
 Innocua: ex oculis, quidquid obesset, erat.
 At modò sub mundo tam dispare vivimus ævo,
 Quàm Phœbi à piceâ dissidet aula stygis.
 O scelus! ô mundi momenta invisâ tyranni!
 O utinam liceat deposuisse jugum!
 O liceat primos revidere sub æthere soles!
 Quàm mihi non ultrò tam mala vita foret?
 At gemimus miseri, crescunt cum luctibus anni,
 Et cum annis gravior fors mihi semper adest:
 Nempe catenato veniunt fera crimina nexu,
 Crimina Sisyphijs crimina digna malis:
 Interea sævis teneor captiva catenis,
 Heu mihi! quàm tristi compede juncta gemo?

Atq; ita, quæ Dominã sectabar ab æthere sortem
 Heu! subeo famulas non reparanda dies.
 Illa ego, quæ quondã. Sed justũ comprimo sensũ;
 Afflictæ satis est, posse gemendo loqui:
 Non mihi sum similis; cecidit mea gloria formæ;
 Ah! quæ tunc facies, cùm steteramus, erat?
 Suspiro, quando memini, cùm libera cœlo
 Vivebam, procul hinc crimen, & omne jugũ.
 At nunc pró Superi! quàm dispare vivimus ævo?
 Perdita funestâ compede juncta trahor.
 O veteres anni! saltem liceat meminisset
 Lenimen quoddam est, si meminisse licet.
 Floruimus quondam, nos non pudet ista fateri,
 Nam tellus fato non caret ulla suo.
 Floruimus, fateor, sed marcuit ille meorum,
 Qui florum viruit super amandus honor.
 Sed quàm difficile est! utinã tandẽ aurea surgat,
 Quæ mœstâ tegitur jam mihi nube dies.
 Interea austeris premitur malè serua voluntas
 Vinculis, libertas vera nec ulla favet.
 Squalida centeno castigo crimine vitam,
 Undique vulneribus faucia mœsta gemo.
 Ah dirus nimium carcer! funesta cupido!
 In te captivæ quot periêre animæ?
 Funera quid memorẽ, nã hæc pestis funerat orbẽ,
 Effoditur tumulo quæque volupta suo.

O de.

O desiderijs malè credula turba nepotum!
 Non sapi exemplum, perdita turba, patris?
 Siderei colles! o Dædala mœnia cœli!
 Vos misera in mundi carcere clausa vocat!
 Cernite, quàm scelerum tenear captiva catenis!
 Cernite quàm tristi compede mundus agat.
 Ah! quoties rutilas contestor in æthere stellas?
 Cum sole innocuas prona novare preces?
 Ah! quoties simul ore filès, lacrymâte loquebar
 Corde; in flammigeras pectora fixa faces;
 O mea si lachrymis mollescere vincula possent!
 Illa forent lachrymis mollia facta meis.
 Soepè fenestratæ, quæ planxerat abdita clathris,
 Libera disrupto vimine plaufit avis:
 Et lasso Corydon demit juga dura juvenco,
 Rustica nec semper ducit aratra pecus.
 Sic ego funereæ tulerim sat claustra voluptæ,
 Ah satis! ingemuit pondere pressâ manus.
 Post tot fata novum miseræ date sidera Janum,
 Et date fortunâ liberiore frui.
 Demite, quos animus tulerat, pia Numina, nex.
 Non erit hæc vestræ gratia prima manûs.
 Inter mundanas; ut acanthis stridula, spinas
 Expectabo piam, quæ levet, axe manum.

§. IV.

Veritas Divina consolatur 3. animæ Augustini potentias, sub iugo mundi gementes, seque eis futuram brevè felicem Ariadnam promittit.

SENTENTIA.

Discite in hoc mundo supra mundum esse, & si corpus geritis; voluet in vobis ales interior. In serm.

Veritas Divina.

SPes non delusit, solvam vos carceris antro,
 Quæ premit, aeterno non premit ira modo;
 Dextera compedibus, solvetur nexibus artus,
 Et cadet immitis flebile Ditis onus.
 Jam melior faciles aptavit Perseus alas,
 Et niveo curret Cynthius actus equo.
 En nova libertas meliori punicat ostro,
 Adquæ novam vitam libera corda vocat.
 Plaudite! sidereo libertas aurea passu
 Evocat, infelix rumpere vincla Stygis

Me

101

101

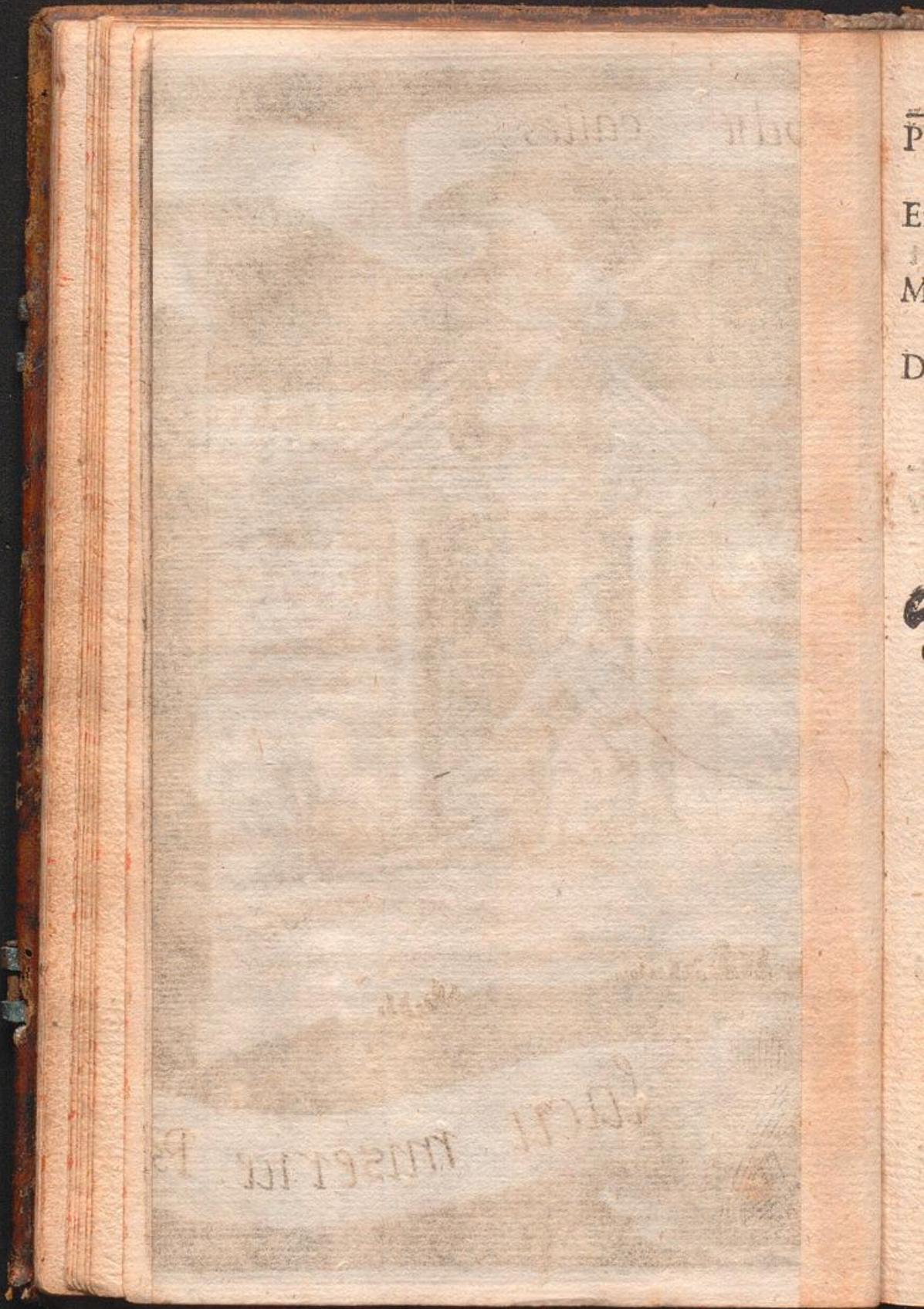
Fatales prodit calles.

Eduxit me de

lacu miseriae. Psl. 39

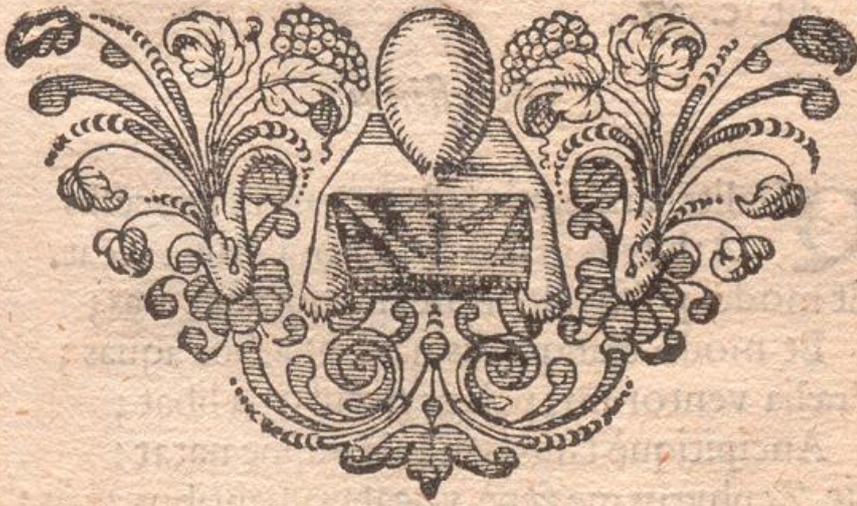

P
E
M
D

SECRET
MUSEUM

Plaudite! nam excusso redimuntur brachia nodo,
Post liceat caelo liberiore frui.
Effugitis falsi fallacia stamina mundi,
Innocuo lapsu vincula vestra cadent.
Me Duce felices decurret libera calles
Quaelibet, & dabitur, currere pacis iter.
Dux vestros Ariadna pedes moderabor, ut inde
Non ultra impediunt retia tecta gradum.

§. V.

Augustinus quetelis trium potentiarum
animæ commotus, inter amorem, & fu-
gam mundi fluctuat.

SENTENTIA.

*Tu qui imperasti ventis, & mari, & facta est tran-
quillitas magna, veni; & gradere super fluctus cordis
mei, ut tranquilla & serena fiant omnia mea. Me-
dit. c. 27.*

Augustinus.

Qualiter ambigujs jactata carina procellis
Arbitrio pelagi marmora crispa secat.
Et modò pulsa salo Boreales sustinet iras;
Et modò tranquillas navigat arbor aquas;
Prælia ventorum, pelagi simul otia libat;
Ancipitiquè salus pendula puppe natat:
Sic Zephyrus me sæpè vocat crispantibus auris;
Sæpius implacidas detonat Auster aquas.
O faciles juvenili animo concedite soles!
Ne mea fatali spes Aquilone ruat!

Omnia

1771

LIBRARIUS

V. 100

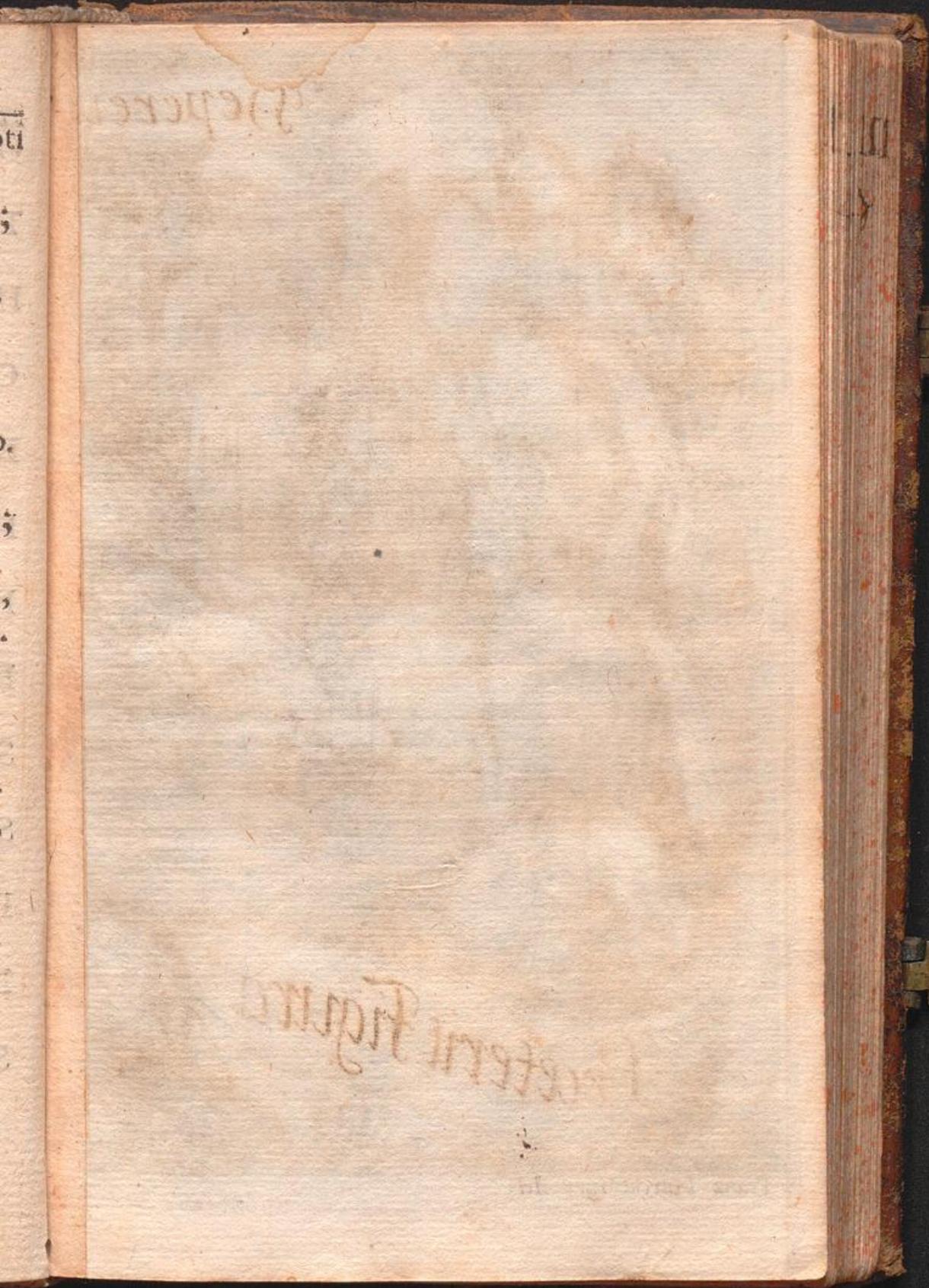
EST. COL. M. G. R. 1874

O mea Ledaï fortunent carbasa fratres,
 Odoniæquè ferant pendula fata faces!
 Tyndaridæ gemini per crispa pericula Divi!
 Vos mea felici flectite vela manu.
 Heu mihi! septeno revoluta furore charybdis
 Sorbet inexpleto robora rapta sinu.
 Cæruleos hinc Scylla canes metuenda profundo
 Exerit, incautas implicitura trabes;
 Et furit Æolijs commotum curribus æquor:
 Heu mihi! quas furias, dū tumet æquor habet!
 Hinc vitreis formosa genis Achelois amores,
 Mendacisquè labri gaudia ficta sonat.
 Et Zephyro crispante salum componitur æstus;
 Naufragioquè minax otia fluctus agit
 Et favet ambrosiis instratum floribus æquor;
 O quas delicias, dum favet, æquor habet!
 Sic geminꝰ me stringit amor: sua castra voluptas;
 Et melior virtus æmula castra locat.
 Sæpè, vale, dixi, frontem mentita voluptas;
 Parturit Hybla necem, funus Hymetus habet.
 Floribus immixtus protendit aculeus hastam,
 Dum latet, incauto vulnerat ira rubo.
 Nobile naufragium, flos temporis, aureus hostis,
 Anxia spes, cita mors, lena volupta vale!
 Sæpè tamen redeo, desertaque castra saluto,
 Quæquè mihi quondam displicuere, placent.
 Sic

Sic fugio, & maneo, geminique cupidine voti
 Anxius ambiguo littore vela paro.
 Hinc amor, hinc odium comisso Marte duellant;
 Quæ volui, nolo, noloque, quæ volui.
 Pugna gravis, malè tuta quies; victoria lenta;
 Quando suo poteris sistere vota loco?
 Ite soporata simulatis hostibus aula,
 Ite; tegit Tyrias perfida spina rosas:
 Herba tegit colubros; viridi mors sibilat antro.
 Materiam tumuli quilibet hortus alit.
 At rursum ambiguos revocat fortuna labores;
 Mundanæque, trahortactus amore via.
 Quid faciam? cui dura negat fortuna quietem,
 Quem spes ambiguo flatque, reflatque salo.
 Infelix! quæ fida faces Cynosura ministrat?
 Aut quis inextincto Castoris igne vehit?
 Infelix, quò vela feram? quo littore sistar?
 Hinc metuo Zephyros, hinc metuo ora Noti.
 Ecce Duces geminæ statuunt sua signa juventæ;
 Me vocat hinc virtus, inde volupta trahit.

(o)

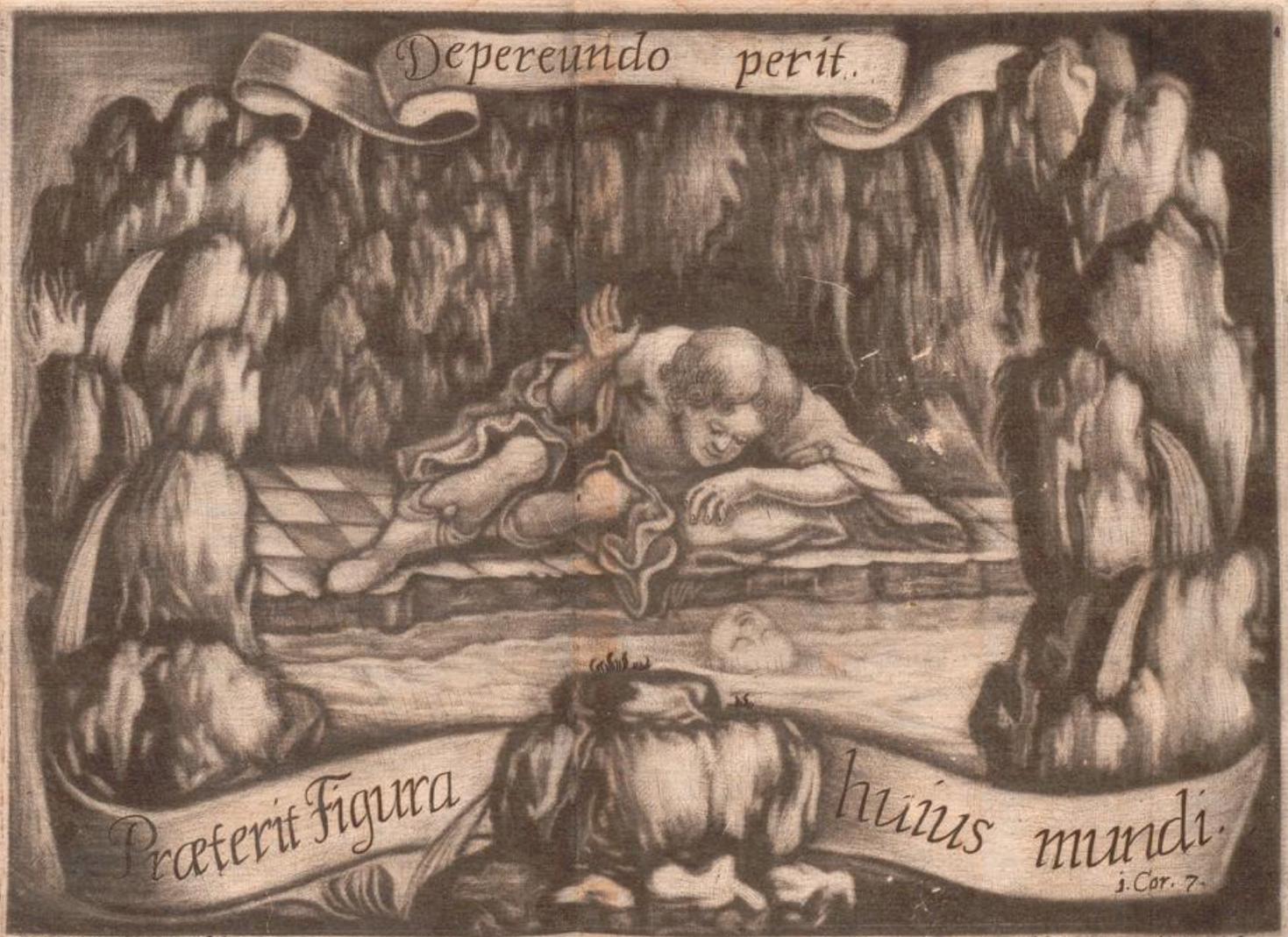
PARS

Faint, illegible handwriting in the upper left corner.

Faint, illegible handwriting in the lower right corner.

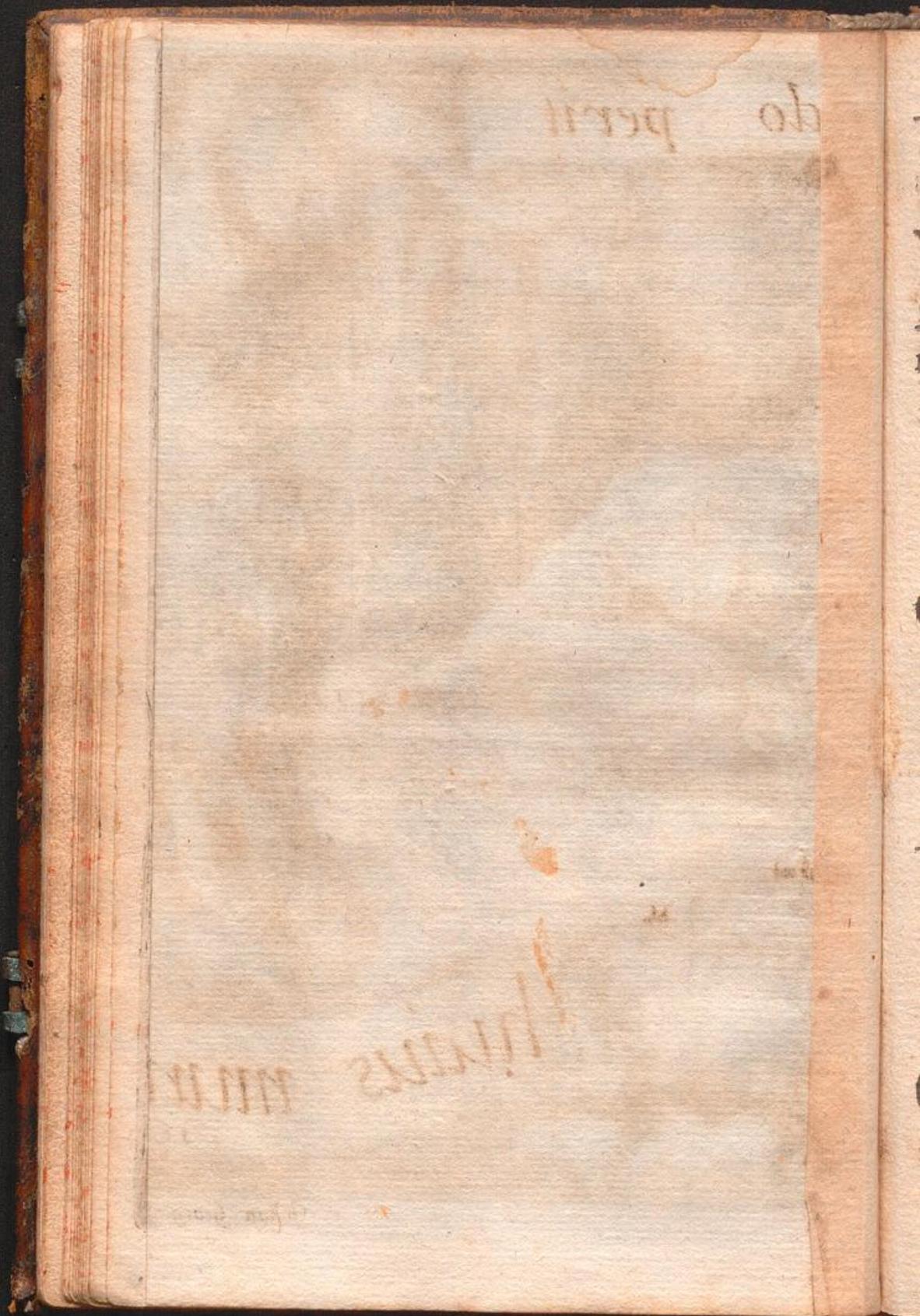

Franz Marchberger del.

Johan Georg Schickler sculp.

f. 29

1799 ob

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

PARS II.

Veritas Divina, ut fluctuantem
Augustini animum determinet, eidem
mundi, & gaudiorum ejus vanitatem, & falla-
cias in tristi Narcissi fato tanquam in spe-
culo exhibet, sicquè eum in sui
sequelam pertrahit.

SENTENTIA.

*O Munde immunde tenebras pariens !
quid faceres, si maneres ? quid faceres
dulcis, si amarus alimenta mentiris ? in-
ferm.*

§. I.

Veritas Divina fabulam de Narcisso pro-
ponit, mundanæquè vanitatis falla-
cias explicat.

Veritas Divina.

Quid juvat Oebalios vultu depingere flores.
Pæstanasquè rosas, & canis Lilia cristis.

In-

Inferuisse labris, breve ver populatur odoræ
 Delicias Floræ, quantumque accedit in horas
 Sternitur, & fragili rosa Pæstias interit ævo.
 Sic Charis informi mutatur sæpè Megarâ,
 Typhisphonéque Helenes formosos proluit annos,
 Quisquis es, ambiguarè te malè crede juventæ,
 Quamprimos dū Phœbus equos Gangetide ripâ
 Promovet, ambrosiis Zephyros injūgit habenis
 Et roseas ver molle genas depingit amores;
 Ast ubi defesso Titan Pyroënte recumbit,
 Sæpius arctôâ concretus grandine pennas,
 Prosternit Boreas, & picta roseta genarum,
 Partheniasquè nives, Tyrijsquè corallia labri.
 Et frontis Charites fatali fulminat irâ,
 Eja age Nympharum soboles, dilecte Tonanti,
 Purpureas Narcissè Rosas, & Lilia colli
 Effer; & ambiguam formoso corpore prædam,
 Si potes, illæso defendere prodigus ævo,
 Et puer, & juvenis poteras vix natus amari,
 Pulchraq; florigeræ protendere lustra juventæ.
 Nam mala tempestas oculorum subruit ignes,
 Et male fretus amor proprio se torserat æstu.
 Interea miserande ageris, sequerisquè, putasquè,
 Infelix, te posse sequi, te posse tenere:
 Tequè ita in interitum quæris Narcissus amare,
 Discat posteritas, quo vana cupidine forma.

per

Pertrahat, humanis quantum insit rebus inane:
Quantumquè alliciat. Nihil est sub sole perenne.

Narcissus.

ARdua Parrhasiæ Regina lustra secutus;
Venantùm posui signa, decusque, puer!
Dulce rudimentum, primique trophæa laboris
Protulit è viridi terna Diana thoro,
Et pharetras viridi convalle probavimus antri,
Et sonuit celeri missa sagitta manu.
Narcissus posui doctis venabula dextris,
Me nemo melior retia rara tulit.
Venator, juvenisq; , simul, laus magna juventæ,
Venantùmque simul gloria magna fui.
Nostra sagittiferum vicisset Oriona cuspis.
Ad nostras Pharetras nullus Adonis erat.
Percutiente licet Cephalo fera multa ruisset,
At mihi compositus vix levis umbra foret,
Tela Philoctetes non tantâ laude ferebat,
Invidit Pharetris Delia sæpè meis;
Viribus & formâ mea terris gloria crevit,
Postera Narcissum sæcula laude canent,

Veritas Divina.

Postera Narcissi narrabunt sæcula fatum.
Atro

Atrocesquè faces, quibus ignea tela Cupido
 Torfit; & in proprios animavit vulnera vultus;
 Gloria pulvereo succumbet tecta sepulchro,
 Æmula labra rosis, imitantia colla pyropos,
 Et dignos Baccho digitos, & Apolline crines
 Invida fors rapiet, Peplum Narcissè revela;
 Forma dolum mentita tegit: quæ ludit in auro
 Cæsaries, radiisque humeros pretiosa flagellat,
 Tristia, quæ juvenem rapiant, tibi retia fient,
 Et rosa, quæ Tyrio jam pingit murice malas,
 Verbera spinarum, conjuratosquè dolores
 Non uno hoste dabit; formoso sæpè sub horto
 Hydrg adest, quæ pulchra stetit crystallꝫ aquarū,
 Anguis Agenoridae prostravit callidus arma,
 Nubila Phœbeos propellit ab æthere currus
 Cynthia, hyperboreæ tormenta Favonius iræ
 Sustinet invitus, quid formâ pellice frontem
 Comis, & incerto præsumis vivere Phœbo?
 Si fors forma dies Phœnicis vivere possit,
 Et stabiles sine morte rosas promittere malis;
 Aut duraturis vultus incingere flammis.
 Quælibet hora latro, Melibæū subtrahet ostrū;
 Mutatisquè rosis vives deforme cadaver.

Narcissus.

Vivimus, & faciles indulgent sidera soles,
 Vivimus, & niveos fors vehit alma dies.

En

En nostra in votum fera plurima spicula sensit
 Narcissus juvenum gloria prima manet :
 Cum finit Ambrosius formosa jugalibus ætas ;
 Sors favet , & felix purpurat aura ratem.
 Aurea Narcissum comit clementia cœli
 Meque fovet roseo Gratia terna sinu.
 Non sic dilectum Cythereia fovit Adonim,
 Non tibi sic Cephalus vixit amatus Eos.
 Non sic totalem Ganymedes raptus in æthram,
 Supremi meritis culmen amoris erat.
 Me polus æterno sibi fœdere junxit amoris,
 Me mare , me tellus , me Deus omnis amat.
 Nunquam florigeri decrescet Lucifer ævi,
 Nullaque falx frontis picta rosata metet ;
 Plurima bisseño volvetur purpura signo
 Solis , at in nostrum non erit illa dolum.
 Non erit , hostili qui vultum vulnere perdet ;
 Qui collo demet lilia , nullus erit.
 Auribus insonuit quæ grato Nympha susurro ?
 Pectus anhelanti cedo levare siti.

Veritas Divina.

INterea virides venando transilit annos,
 Et teretes doctus nervo misisse sagittas ;
 Tela fatigato multas commiserat arcu :
 Otia nervus agat , virides , ait , ibo per umbras ,

C

Qua

Quà celer æstivos ramus compescuit ignes,
 Non procul in tacitis vocalis vallibus Echo
 Garrula Nympha latet, vocēq; per aëra reddit:
 Hinc ubi frondosū recubat Narcissus in antrum,
 Cui fuit in tenera damnosa superbia forma,
 Se laudat, vultusquē suos, floresque, genarum
 Labrorumquē, rosas, niveiquē sacraria colli.
 Fons erat illimis nitidis argenteus undis,
 Quem neq; pastores, neq; pastæ in mōte capellæ
 Contigerāt, aliudvé pecus, quem nulla volueris,
 Nec fera turbârat, nec lapsus ab arbore ramus:
 Gramen erat circà, quod proximꝰ humor alebat
 Sylvaque sole locum passura tepescere nullo.
 Hic tener herbooso juvenis procumbit in antro;
 Quem studiū pharetræ, missumq; per aëra ferrū
 Arcadici per aperta jugi distraxit, & altas
 Incinxisse dedit sylvarum retibus umbras.
 Ille sitim sedare cupit, sed nulla levare
 Lympha sitim potuit: tantos sitis ivit in ignes.
 Ut bibat, & liquidam crystallū admoverit ori,
 Amplius ille tamen sitientia pectora sensit;
 Se sitit. Ah! nullus vivet Narcissus ab undis.
 Non est rosarum sæculum;
 Narcisse, flos fatiscit:
 Idemque dat cunabula,
 Idemque Sol sepulchrum.

Nar-

Narcisse; quid fugacibus
 Formam reponis horis?
 Æstas juventæ floridæ
 Deforme fit cadaver,
 Narcisse, vultus purpuram
 Palloris umbra sternet,
 Narcisse, forma præterit,
 Ne crede frontis ostro.

Narcissus.

Quid video? quântis surgunt mea gaudia votis!
 Te video, ô animi multa volupta mei!
 Felices nimium riuos vos dixero fontes,
 Qualis imago tuas fons latet inter aquas?
 Qualis imago latet? iuvat aspexisse latentem,
 Non hominis, fuit hæc forma nitorque Dei,
 Non opus immodico formam describere plectro?
 Quod placet, hinc video; qualis imago latet!
 Quam nitidos vertex placidè sinuatur in orbis!
 Quam comit niveas prima pruina manus!
 Labra rosas, & colla nives, frons Lilia floret,
 Crine nitet Phœbus, Gratia terna genis.

Veritas Divina.

Ille tamen vitreæ populatur imaginis æstum,
 Sequæ cupit; probat ipse suos Narcissus amores;

Ipseque quē petit, est, simul urit, & ardet eodem
 Flamine, & in proprijs infelix carpitur umbris,
 Quot gemitus, quot ducta trahit suspiria corde!
 In modicas quoties visum captantia collum
 Brachia mergit aquas; nec se deprendit in illis:
 Quid facis infelix? quantus te perdidit error!
 Quod sub fonte vides, ipse es: credisne latere
 Fonte tui flammam, & semina prima caloris:
 Quod petis, est nunquā, tecum venitq; manetq;
 Umbra, repercussis fontis quæ fluctibus exit.
 Nil habet ista tui: potes hac discedere ripā;
 Tecum discedet fontis fallacis imago:
 Te remanēte manet, fugiet fugiente: quid undis
 Confidis, Narcisse miser? te diligis ipsum.
 Ignis es, & fomes, quid amas? & amaris in uno?
 Ille tamen fixus; viridique cupedine fontis
 Damnatus Nemefin miserando vulnere portat.

Narcisse viridis iuventæ gloria
 Cessa miser te amare.
 Hic nulla generat amor solatia,
 Nec opem potes sperare.
 Jam vindex Nemesis flammam ulciscitur,
 Narcissus medijs in undis uritur:
 Imago corporis, quod cernis, ipse es,
 Quid votis astra fatigas?

Quem

Quem amas tecum est, quem quæris, possides;
 Quid ultra fontem incufas?
 Te ipsum diligis, simul diligeris,
 Hic nullum corpus est, umbram insequeris;
 Narcisse desine absentem quærere,
 Præsentem habes amatum.
 Fallaci undulæ noli confidere,
 Te ipsum habes ingratum,
 Vertêris in florem, hoc amor poterit,
 Vbi vitam juvenis amando tulerit.

Narcissus.

OLiquor! O viridis gemantia gramina ripæ!
 O Nemora erroris nescia lustra mei!
 Ecquis jo sylvæ! me usquam crudelius arsit?
 Me peto, & in vestris me peto captus aquis.
 Me video, placeoque mihi, miser ardeo in undis,
 Quamque levare solet, me premit unda siti.
 Heu sitis infelix! nullâ reparabilis undâ.
 En sitio, & mediis Tantalus uror aquis
 Quod placet, inveni; quod amo, non stringere
 (possum,
 Sic fugio, quod amo; non amo sic, quod amo.
 Quodq; magis doleã, non nos aut separat orbis.
 Non mare, vel rigidis moenia clausa viris,

C ;

Exi-

Exiguâ prohibemur aquâ : petit ipse petentem,
 Meque peto visus, meque petitus amo.
 Ah nimium dilecte veni, fac desere fontem!
 Usque miser riguo condite fonte lateres?
 Quin venis & tanti tormentum subruis æstus,
 Te video, ah rigui desere fontis aquas!
 Te video, quoties porrexi brachia collo,
 Ille quoque ex undis brachia stricta dedit,
 Cùm risi, arrisit, nutu quoque signa remisit:
 Me lacrymante suas sparserat imbre genas.
 Verba dedit nostras imitantia verba querelas:
 Me voluit, nobis proximus ore fuit.
 Sic totus similis me totum finxerat ore,
 Illi ego, & ille mihi totus in ore fuit.

Veritas Divina.

EN! quantum luget? tangunt suspiria Divos,
 Pallet, ut opposito pallefcit Cynthia Phoebo.
 Quasque rosas tulerat niveo discrimine mixtas,
 Perdidit; & tristi malas velamine textit.
 Labitur; & tecto paulatim carpitur igne.
 Et neque jam color est, mixto candore rubori,
 Nec vigor, aut vires, & quæ modò visa placebant,
 Nec corp9 remâct, quodâ quod amaverat Ecnor.
 Scilicet infans Narcissum perdidit æstus,

Quæ-

Quæque per aënosam poterant durare senectam
 Tempora; protrito sternuntur flore juventæ;
 Nō aliter, quàm prima suos cedr9 æthere ramos
 Sustulit, & virides diffundit frondibus umbras.
 Illa viret, longosque solet promittere soles,
 Nec gelidas timuisse hyemes, glacièq; minaces
 Ursarum bijugos, tempestatumque procellas,
 Cùm subito infestum deduxit Oriona Caurus,
 Grandinibusque tumens Arcturus fulminat iras;
 Tum strata cecidère comæ, crispata virore
 Brachia sylvarum nudatis frondibus adstant:
 Sic niveæ cervicis honos, commissaque soli
 Cæsaries rigida sternentur funere mortis,
 Obductasque faces tristis caligine lethi,
 Nubila Narcissi dirumpit gratia amoris.

Narcissè monita noli contemnere,
 Est tempus tandem sapere.
 Perire non vis? desine quærere,
 Te vana ludit umbra.
 Recede, quid fallacibus
 Narcissè credis undis?
 Te cupis ab æstu proprij
 Narcissè captus oris.
 Tua forma fonte condita est,
 Tua forma te sagittat.

Narcissus.

Agnosco, miser ipse mei deludor amore,
 Uror amore mei, me meus ignis habet.
 Quod cupio; mecum est presens, me quaero sub undis
 Quaero miser; teneo, quod tenuisse velim.
 Binus, & unus ero, nam sentio damna duorum,
 Me volo ut absentem, me tamen ipse fero.
 Sum, qui amo, praesentes rapiunt praecordia flammae,
 Sum, qui amor, in fontis me peto lusus aquis.
 O utinam nostro secedere corpore possim!
 O utinam quod amo, posset abesse procul.
 Sed frustra est, aestus superat nimis aestuat ardor,
 Tu quem vicisti, me simul unda cape.

Veritas Divina.

Miserande juvenis, proprius
 Te vulneravit ardor:
 Es praeda proprii vulneris,
 Es ipsa praeda cordis.
 Te diligis; te vitreo
 Sub fonte nunc anhelas:
 Narcisse cessa quaerere;
 Quis vivat his sub undis?
 Es ipse, quem fugacibus
 Sub fluctibus laceffis,

Quies-

Quiesce: proprii corporis
 Narcissè perduellis
 Homicida factus, pectoris
 Et proditor quiesce.

HOc habet, extremo pēfantur fulmine soles,
 Gaudia formoso quōdam resonantia vultu
 Ruga senilis arat. Murex | pallore notatur;
 Spem dolor immiti mortis caligine damnat:
 Hoc habet in formam peccat crudelior hora!
 En cadit, Oebalios qui vicit murice flores,
 Qui candore nives antēiret, plausibus ostrum,
 Corpus vile jacet: tempestas squalida malas
 Stravit, & ex sanguis subjunxit tempora brumæ,
 Qua quondam placidi steterat clementia veris;
 Quàm levis aura fuit! Zephyri incōstantior aurâ
 Forma fluit, dum Flora rosas promiserat ori
 Lilia nata cadunt, nigrâ ferrugine florum
 Purpureos vultus inimicus sopiit Eurus.
 Et cinis, & murex vix passu dissidet uno,
 Quàm breve prostravit formosum Nerea fulmē;
 Quàm brevis unda rapit dilectos Hercule vultu;
 Quàm brevis ira premit dilectū cypridi Adonim
 Tam breve prostravit Narcissi gaudia fulmen,
 Tam brevis unda rapit dilectos pectoris ignes,
 Tam brevis ira premit Narcissi morte triūphos

Forma brevis Zephyrus pernicibus avolat alis;
 Flebile momentum fugientibus interit horis.
 De Zephyro Boreas tumidis Aquilonibus urget,
 Delicias frontis, sternitque rosæta genarum.
 Hoc tandē superest: vernam Libitina juventam,
 Sternit in extremū violis inimica sepulchrum:
 Fide genis, quas Flora rosas, quas murice Pallas
 Cingit, & in menses formosa theatra labrorum
 Profer in exsangues mox discessure figuras;
 Flamma ferox juvenem crudeli fulminat igne,
 Quoq; magis tener est, tenerisq; rubescit ab aënis;
 Hoc citius rapidæ Narcissus pabula flammæ
 Ipse dedit, ceciditque sui flos primus amoris.
 O amor! immitem vestitus corde dolorem
 Fronte rosas, sed corde vepres, & mille dolorum
 Vulnera sopitis quamvis meditâre procellis:
 Ore rubes, palles animo, mendacia centum
 Uno corde geris; mendax Euripe valebis.
 O Juvenis! juvenis! nimum ne crede colori!
 Flebile formosum prostravit Alexida fatum
 Narcissique rosas fatalis flamma resolvit.
 Flamma ferox, puer esca fuit; pretiosa juventus
 Temporis esca fuit: Narcissum fiete Napeæ!

Tuque

Tuque parens florum , cui centum tempora
fertis

Compta virent , Zephyritis ades : deponere ro-
farum

Gaudia , & atratam tibi selige squalida taxum.

Narcissus cecidit redeuntis gloria veris.

Cernite , mortales , fallax hoc sine coronat

Mundus amatores , sic pensat gaudia luctu.

§. II.

§. II.

Veritas Divina in documentum posteris, quanta sit vanitas eorum omnium, quem Mundus amat, & insequitur; Narcisso e-mortuo epitaphium erigit.

SENTENTIA.

Vae Mundi amatoribus, tenebras vident, tenebras diligunt, tenebras approbant, de tenebris euntes in tenebras; cadunt apertis oculis, & descendunt in infernum viventes. In Soliloquiis.

Momento transit purpura rosarum,
 Vix nascitur, stipatur vi Spinarum,
 Crudele momentum floris venustas
 Regnat in hortis celeres calendas,
 Vix nata, jam cadit, dum nascitur;
 Jam sternitur:
 Non durat sæculum.

Narcisso formam rapuit momentum,
 Fatale fit formosa frons figmentum.
 Ne crede fronti, purpura pallorem,
 Crudelem amor induet dolorem,
 Si potes, recede, dum tempus est,
 Ah! steriles calores
 desere.

Cur-

Flammæ Narcissi brevis amoris
 Crudeli stravit fulmine doloris,
 Fusore pari se amat, se odit.
 Errore pari se quærit, se fugit:
 Sic amor; & dolor cor lancinant,
 Spem vulnerant,
 Nec vota satiant.

Crudelis forma perdidit Narcissum,
 Brevissima voluptas fert cupressum,
 Fons fit sepulchrum lugubre flammarum,
 Breve ver carpit muricem rosarum.
 Amoris rebellis fax cæruleum
 Sub tumulum
 Narcissum fulminat.

Non unda flammæ sopiet amoris
 Fortissima arcani vî tortoris
 In undis ardet pectoris Tyrannus,
 Pacem recusat proditor arcanus.
 Sic pugnat, ut vincat,
 Sic spoliat, ut auferat
 cordis victoriam.

